

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: Παρασκευή, 12 Ιουνίου 2015

Ωρα εξέτασης: 08:00 – 10:00

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ
ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 7 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΟΜΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
A1	1	26
AII	2	24
B1 (α)	3	4
B1 (β)	4	3
B2	5	6
B3	6	2
B4	7	4
B5 (α)	8	2,5
B5 (β)	9	2,5
B6 (α)	10	3
B6 (β)	11	3
B7	12	10
B8	13	10

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
(Μονάδες 50)

	<u>Μον.</u>
<p>I. Bello Latino T. Manlius <u>consul</u> nobili genere natus <u>exercitui</u> Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.</p>	7
<p>Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce <u>hostium</u> his verbis proelio laccessitus est:</p>	6
<p>«Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano <u>virtute</u> antecellat».</p>	6
<p>Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior <u>hoste</u>, hasta eum transfixit et armis spoliavit.</p>	7
<p>(Λατινικά Λυκείου, XXXI)</p>	
ΣΥΝΟΛΟ	26

	<u>Μον.</u>
<p>II. Tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est.</p>	5
<p>Nescio enim quis possit <u>diligere eum</u>, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus.</p>	7
<p>Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum.</p>	5
<p>Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exultantem: «Tum intellexi, quos <u>fidus</u> amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».</p>	7
<p>(Λατινικά Λυκείου, XLIV)</p>	
ΣΥΝΟΛΟ	24

1. (α) Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό:

genere, exercitui, his, adolescens, certamen, eum, amicorum, gratiam

generibus, exercitibus, hoc, adulescentes, certamina, eos, amici, gratias

(8 X 0,5 = Μονάδες 4)

(β) Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στην ονομαστική ενικού:

bello, virtute, viribus, hoste, omnia, amicitiae

bellum, virtus, vis, hostis, omne, amicitia

(6 X 0,5 = Μονάδες 3)

2. Να τρέψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα από τον καθένα:

- *abiret*: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής του ενεστώτα και του παρατατικού στην ίδια φωνή
abeunt, abibant
- *congre diamur*: στο α' πρόσωπο ενικού της οριστικής του ενεστώτα και του παρατατικού
congre dior, congre diebar
- *spoliavit*: στο α' πρόσωπο ενικού της υποτακτικής του ενεστώτα και του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
spoliam, spoliavisse
- *fu erint*: στο απαρέμφατο του ενεστώτα και του παρακειμένου
esse, fuisse
- *ferunt*: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής και της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
fers, fer

- *habuisse*: στο β' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής του μέλλοντα και του παρακειμένου στην ίδια φωνή

habebitis, habuistis

(12 X 0,5 = Μονάδες 6)

3. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω επιθέτων διατηρώντας την πτώση, τον αριθμό και το γένος:

nobili, fortior

nobili: Συγκριτικός: **nobilior**
Υπερθετικός: **nobilissimo**

fortior: Θετικός: **fortis**
Συγκριτικός: **fortissimus**

(4 X 0,5 = Μονάδες 2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο κάτω τύπους (είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση):

consul: παράθεση στο T. Manlius

exercitui: αντικείμενο στο *praefuit*

hostium: γενική αντικειμενική στο *duce*

virtute: αφαιρετική της αναφοράς

hoste: αφαιρετική συγκριτική / β' όρος σύγκρισης

diligere: αντικείμενο στο *possit*, τελικό απαρέμφατο

eum: αντικείμενο στο *diligere*

fidus: επιθετικός προσδιορισμός στο *amicos*

(8 X 0,5 = Μονάδες 4)

5. Να αναγνωρίσετε τις πιο κάτω προτάσεις:

(α) *ut omnes pugna abstinerent*

Είδος: **δευτερεύουσα βουλητική πρόταση**

Εισαγωγή: **με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut*, επειδή είναι καταφατική**

Εκφορά: **με υποτακτική παρατατικού (*abstinerent*)**

Απιολόγηση εκφοράς: **το ρήμα της κύριας πρότασης είναι ιστορικού χρόνου (*edixit*)**

Συντακτική θέση: **αντικείμενο στο *edixit***

(5 X 0,5 = Μονάδες 2,5)

(β) *quis possit diligere eum*

Είδος: **πλάγια ερωτηματική πρόταση**

Εισαγωγή: **με την ερωτηματική αντωνυμία *quis***

Εκφορά: **με υποτακτική ενεστώτα (*possit*)**

Απιολόγηση εκφοράς: **το ρήμα της κύριας πρότασης είναι αρκτικού χρόνου (*nescio*) και, σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων, δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν**

Συντακτική θέση: **αντικείμενο στο *nescio***

(5 X 0,5 = Μονάδες 2,5)

6. (α) Να μετατρέψετε τη σύνταξη της πιο κάτω πρότασης από παθητική σε ενεργητική:

filius a duce hostium proelio lacessitus est

dux hostium filium proelio lacessivit

(3 X 1 = Μονάδες 3)

(β) Να μετατρέψετε το πιο κάτω απόσπασμα από ευθύ σε πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση Hic dixit:

T. Manlius consul exercitui Romanorum praefuit

Hic dixit **T. Manlium consulem** exercitui Romanorum **praefuisse**

(3 X 1 = Μονάδες 3)

7. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:

	<u>Μονάδες</u>
Multa in eo viro praeclara cognovi,	1,5
sed nihil admirabilius quam modum quo ille mortem filii tulit, clari viri et consulis;	3
est in manibus nostris laus, quam cum legimus, quem philosophum non contemnimus?	2,5
Ille non solum in oculis civium, sed etiam domi magnus et excellens erat.	3
(M. T. Ciceronis, <i>Cato Maior vel De Senectute</i> 12, διασκευή)	
<u>Λεξιλόγιο:</u>	
admirabilis –is -e = αξιοθαύμαστος	
oculus -i = οφθαλμός	
manus -us = χέρι	
Σύνολο	10

Ενδεικτική μετάφραση

Σε αυτόν τον άνδρα κατανόησα/γνώρισα πολλά περίλαμπρα, αλλά τίποτα πιο αξιοθαύμαστο από τον τρόπο με τον οποίο εκείνος υπέμεινε τον θάνατο του γιου του, ανδρός ένδοξου και υπάτου· υπάρχει στα χέρια μας ο έπαινος, τον οποίο, όταν διαβάζουμε, ποιον φιλόσοφο δεν καταφρονούμε/περιφρονούμε; Εκείνος όχι μόνο στα μάτια των πολιτών, αλλά ακόμη και στον οίκο του ήταν μεγάλος και έξοχος.

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Στη Ρώμη κατά τους αρχαίους χρόνους οι αχρείοι άνδρες τιμωρούνταν από την πολιτεία, για να γίνουν καλοί και χρήσιμοι πολίτες. Με αυτόν τον τρόπο διαπλάθονταν άριστα τα ήθη των Ρωμαίων.

Λεξιλόγιο:

punio, 4 = τιμωρώ

Romae antiquis annis/temporibus / antiquitate / vetustate improbi viri (a) re publica/civitate puniebantur,	<u>Μονάδες</u> 4
ut/qui boni et utiles cives fierent.	3
Eo/Hoc modo / Sic mores Romanorum optime conformabantur.	3
Σύνολο	10

– ΤΕΛΟΣ –